Akademik Yazım & Sunum | Başlangıç | Herkes

Akademik Metinde İtalik, Kalın ve Tırnak İşareti Ne Zaman Kullanılır?

Tez ve makalede italik, kalın ve tırnak işaretinin hangi işe ayrıldığını anlatan rehber: APA 7'ye göre italik ve tırnak kuralları, başlık düzeyleri, Türkçe metinde yabancı terim yazımı, alıntıda vurgu ekleme, kaynakçada biçim ve sık yapılan hatalar.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 8 dk okuma

Kısaca: Akademik metinde **italik**; okurun bilmeyebileceği yabancı terimin ve tanımladığınız anahtar kavramın ilk geçişinde, kitap ve dergi adlarında, istatistik simgelerinde (*M*, *SD*, *t*, *p*) ve ölçek uçlarında kullanılır. **Tırnak**; doğrudan alıntıda, bir sözcüğü sözcük olarak andığınızda ve metin içinde makale ya da bölüm adı verirken kullanılır. **Kalın** ise başlıklara ve tablo numaralarına ayrılır. Vurgu için üçünü de olabildiğince az kullanın.

Bu madde, akademik bir metinde yazı biçimlerinin (italik, kalın, tırnak işareti) hangi durumda kullanılacağını anlatır. Resmî ve nesnel dil, kişi zamiri, kesin ifade gibi üslup konuları için akademik yazımda dil ve üslup maddesine bakın. Burada konu, cümlenin ne söylediği değil, sayfada nasıl göründüğüdür.

Örneklerde iki kaynağı esas alıyoruz: İngilizce ve uluslararası metinler için APA 7 (American Psychological Association) yazım kuralları, Türkçe metinler için Türk Dil Kurumunun yazım ve noktalama kuralları ile Türk akademik yazımındaki yerleşik uygulama. Enstitünüzün tez yazım kılavuzu ya da derginin yazar rehberi farklı bir şey söylüyorsa her zaman o geçerlidir.

İtalik, kalın ve tırnak okura bir sinyal verir: "bu sözcük yabancı", "bu bir eser adı", "bu söz başkasına ait". Sinyal tutarlı olmazsa okur hangi biçimin ne anlama geldiğini çözemez; aynı terim bir sayfada italik, öbür sayfada tırnak içinde yazılınca metin dağınık görünür.

Hakemler ve tez jürileri bu tutarsızlığı çoğu zaman "biçim hatası" olarak not eder. Kural basittir: bir biçimi bir işe atayın ve metin boyunca o işte kullanın.

Yazmaya başlamadan önce kendinize bir sayfalık "biçim sözlüğü" çıkarın: hangi yabancı terimleri italik yazacaksınız, hangi kısaltmaları kullanacaksınız, eser adlarını nasıl göstereceksiniz. Ortak yazarlı makalelerde bu liste herkesin aynı şekilde yazmasını sağlar.

Akademik metinde italik ne zaman kullanılır?

APA 7, italiği belirli işlere ayırır. Türkçe akademik metinlerde de büyük ölçüde aynı mantık izlenir:

- **Anahtar terimin ilk geçişi:** Tanımını verdiğiniz kavramı ilk kez yazarken italik kullanın, sonraki geçişlerde düz yazın. Örnek: "Bu çalışmada *akademik öz yeterlik*, öğrencinin akademik görevleri başarma gücüne ilişkin inancı olarak tanımlanmıştır." Burada yalnız terim italiktir.
- **Okurun bilmeyebileceği yabancı sözcük:** Türkçe metinde yerleşmemiş bir yabancı terimi ilk kullanımda italik yazın: *scoping review*, *flow*, *mindfulness*.
- **Bağımsız eserlerin adları:** Kitap, rapor, tez, film, internet sayfası gibi kendi başına yayımlanmış eserler ile dergi adları italik yazılır.
- **İstatistik simgeleri ve değişken olarak harfler:** *M*, *SD*, *t*, *F*, *p*, *r*, *n*, Cohen'in *d*'si. Yunan

harfleri (α, β, χ^2) ve kısaltma niteliğindeki simgeler (örneğin SS, df) APA'da italik yazılmaz.
- **Ölçek uçlarının etiketleri:** "1 (*hiç katılmıyorum*) ile 5 (*tamamen katılıyorum*) arasında" gibi; sayılar düz, etiketler italik.
- **Kaynakçada dergi adı ve cilt numarası:** *Eğitim ve Bilim*, *45*(203), 1–20. Aradaki virgül italik değildir.
- **Bilimsel tür adları:** Biyoloji ve tıpta cins ve tür adı italik yazılır: *Escherichia coli*, *Homo sapiens*.

İtalik ne zaman kullanılmaz?

İtaliğin yanlış kullanıldığı yerler en az doğru kullanıldığı yerler kadar önemlidir. APA 7'ye göre şu durumlarda italik kullanılmaz:

- **Sözlükte yer alan yabancı sözcükler:** *a priori*, *per se* gibi yazdığınız dilin sözlüğüne girmiş ifadeler APA'da düz yazılır. "et al." da kaynakçada ve metin içinde düz yazılır.
- **Kitap dizilerinin adları:** Tek bir kitabın adı italiktir ama dizinin adı değildir.
- **İtalik öğeden sonraki noktalama:** Dergi adından sonraki virgül gibi işaretler düz kalır.
- **Vurgu:** APA, vurgu için italikten genel olarak kaçınmanızı ister; vurgulanacak sözcüğü cümlenin başına ya da sonuna taşıyarak cümleyi yeniden kurun. İtalik ancak vurgu kaybolacaksa ya da cümle yanlış okunabilecekse kullanılır.
- **Doğrudan alıntıyı göstermek için:** Alıntı tırnakla ya da blok alıntıyla gösterilir, italikle değil.

Ters italik kuralı

Zaten italik yazılan bir metnin içinde (örneğin APA'da italik olan tablo başlığında) normalde italik olması gereken bir öğe varsa o öğe düz yazılır. Örneğin italik yazılmış *Cinsiyete Göre* t *Testi Sonuçları* başlığında istatistik simgesi düz kalır ki çevresinden ayrılsın.

Tırnak işareti ne zaman kullanılır?

Türkçede tırnak işaretinin temel işleri şunlardır: başkasından aynen aktarılan sözleri göstermek, özellikle belirtilmek istenen bir sözü öne çıkarmak ve eser adlarını göstermek. Tırnak içinde yeniden tırnak gerekiyorsa içteki için tek tırnak (' ') kullanılır.

APA 7'de çift tırnak şu durumlara ayrılmıştır:

1. **Dil örneği olarak sözcük ya da cümle:** Katılımcıların "yorgunluk" sözcüğünü iki farklı anlamda kullandığı görülmüştür.
2. **Metinde verilen uyaranlar:** Deneyde kullanılan kısa sözcük listeleri gibi (uzun listeler tabloya taşınır).
3. **Test maddeleri ve yönergelerin aynen aktarımı:** "Kendimi çoğu zaman yalnız hissederim" maddesi gibi. Uzun yönergeler eke ya da blok alıntıya alınır.
4. **İronik, argo ya da yeni türetilmiş bir ifadenin ilk kullanımı:** Sonraki kullanımlarda tırnak gerekmez.
5. **Metin içinde makale ve kitap bölümü adları:** Kaynakçada bu adlar tırnaksız ve düz yazılır.

Bunlara ek olarak doğrudan alıntılar tırnakla verilir. APA 7'de 40 sözcük ve üzerindeki alıntılar tırnaksız, girintili blok alıntı olarak yazılır. Alıntının sınırları ve kaynak gösterimi için doğrudan alıntı ve parafraz maddesine bakabilirsiniz.

Bir kavramı "sözde", "mesafeli" ya da "küçümseyerek" kullandığınızı göstermek için tırnak

koymak (İngilizcede *scare quotes* denir) akademik metinde sorunludur. APA, bir sözcüğün anlamını yumuşatmak ya da mesafe koymak için tırnağı açıkça yasaklar. Mesafenizi cümleyle anlatın: "bazı yazarların başarı olarak nitelediği" gibi.

Tırnağın kullanılmadığı yerler

- Tanımlayacağınız anahtar terimi öne çıkarmak için tırnak değil italik kullanılır.
- Ölçek uçları tırnakla değil italikle yazılır.
- Anlamı açıksa kendisi olarak anılan sayılar tırnağa alınmaz.
- Kaynakçadaki makale adları tırnak içine alınmaz.

Akademik metinde kalın yazı nerede kullanılır?

Kalın yazı akademik metinde asıl olarak başlıklar içindir. APA 7'nin beş başlık düzeyi şöyledir:

Düzey	Biçim	Metin nereden başlar?
1	Ortalı, kalın, sözcük başları büyük	Yeni satırdan
2	Sola dayalı, kalın, sözcük başları büyük	Yeni satırdan
3	Sola dayalı, kalın ve italik, sözcük başları büyük	Yeni satırdan
4	Girintili, kalın, sonunda nokta	Aynı satırda devam eder
5	Girintili, kalın ve italik, sonunda nokta	Aynı satırda devam eder

APA'da tablo ve şekil numaraları da kalın yazılır (**Tablo 1**), başlığı ise bir alt satırda italik gelir. Ayrıntı için APA 7 tablo ve şekil formatı maddesine bakın.

Gövde metninde kalın yazıyla vurgu yapmak akademik yazımda yerleşik bir uygulama değildir. Ders notu, rapor özeti ya da kılavuz gibi metinlerde kullanılabilir; tezde ve makalede ise paragraf içinde kalın sözcükler okura ders kitabı izlenimi verir. Türk üniversitelerinin tez kılavuzları başlık biçimini çoğu zaman kendisi belirler; tez formatı ve düzenleme kuralları maddesinde bu konuya değiniliyor.

İtalik, tırnak ve kalın karşılaştırma tablosu

Durum	Biçim	Örnek
Tanımlanan anahtar terimin ilk geçişi	İtalik	*öğrenilmiş çaresizlik*
Yerleşmemiş yabancı terim (ilk geçiş)	İtalik	*scoping review*
Sözlüğe girmiş yabancı ifade	Düz	a priori, et al.
Kitap, tez, rapor, dergi adı	İtalik	*Eğitim ve Bilim*
Metin içinde makale ya da bölüm adı	Tırnak	"Öğretmenlerin Mesleki Doyumu" başlıklı çalışma
Doğrudan alıntı (40 sözcükten kısa)	Tırnak	"..." (Yılmaz, 2020, s. 14)
Sözcüğün kendisinden söz etmek	Tırnak	"etkileşim" sözcüğü

Durum	Biçim	Örnek
İstatistik simgesi	İtalik	*M* = 3,42, *SD* = 0,81
Ölçek ucu etiketi	İtalik	1 (*asla*), 5 (*her zaman*)
Başlıklar, tablo numarası	Kalın	**Yöntem**, **Tablo 2**
Vurgu	Mümkünse hiçbiri	Cümleyi yeniden kurun

Türkçe metinde yabancı terim nasıl yazılır?

Türkçe tez ve makalelerde yabancı terimler için yaygın uygulama şudur: Türkçe karşılığı yerleşmişse Türkçesini kullanın, ilk geçişte özgün terimi parantez içinde italik verin: örneklem büyüklüğü (*sample size*). Türkçe karşılığı yoksa ya da alanınızda özgün terim kullanılıyorsa terimi italik yazın ve ilk geçişte kısa bir açıklama ekleyin.

- **Ekler:** Yabancı terime gelen Türkçe ek kesme işaretiyle ayrılır ve düz yazılır: *mindfulness*'ın, *flow*'a. Ekin de italik yazıldığı metinler görülür; hangisini seçerseniz baştan sona aynı yapın.
- **Kısaltmalar:** İlk geçişte tam adı yazın, kısaltmayı parantez içinde verin; kısaltmalar italik yazılmaz: Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM).
- **Sık geçen terim:** Terim metinde onlarca kez geçiyorsa yalnız ilk geçişte italik yazmak okumayı kolaylaştırır. Bazı enstitüler her geçişte italik ister; kılavuzunuza bakın.
- **Latince kalıplar:** "vb.", "s." gibi Türkçe kısaltmalar düz yazılır; Türkçe metinde Latince ifadeler (*ad hoc*, *post hoc*) çoğu zaman italik yazılır. Hangisini seçerseniz seçin, metin boyunca tutarlı olun.

Word'de "Bul ve Değiştir" penceresinde "Biçim → Yazı Tipi → İtalik" seçeneğiyle belgedeki bütün italik ifadeleri tek tek görebilirsiniz. Teslimden önce bu taramayı yapmak, tutarsız yazılmış terimleri yakalamanın en hızlı yoludur.

Alıntıda vurgu nasıl eklenir?

Aynen aktardığınız bir alıntıda belli bir sözcüğü vurgulamak isterseniz o sözcüğü italik yazın ve hemen arkasına köşeli ayraç içinde açıklama ekleyin. APA 7 İngilizce metinlerde "[emphasis added]" ifadesini kullanır; Türkçe metinde "[vurgu eklenmiştir]" ya da "[vurgu bana ait]" kullanılabilir.

> "*Öğrencilerin çoğunluğu [vurgu eklenmiştir] ölçme sürecine katılmak istememiştir*" *(Yazar, Yıl, s. 00).*

Yukarıdaki alıntı biçimi göstermek için kurgulanmıştır; gerçek bir kaynağa ait değildir. Özgün metinde zaten italik olan bir yer varsa onu olduğu gibi bırakırsınız ve açıklama eklemezsiniz.

Kaynakçada italik ve tırnak nasıl kullanılır?

Metin içi biçim kurallarıyla kaynakça kuralları aynı değildir; en sık karışıklık da burada çıkar. APA 7 kaynakçasında:

- Dergi makalesinde makale adı düz, dergi adı ve cilt numarası italik yazılır; sayı numarası parantez içinde ve düzdür.
- Kitapta kitap adı italiktir; derleme kitaptaki bölüm adı düz, kitabın adı italiktir.

- Tezde tezin adı italik yazılır.
- Kaynakçada hiçbir başlık tırnak içine alınmaz.

Kaynak türlerine göre tam örnekler için APA 7 kaynak gösterme örnekleri, en sık düşülen biçim yanlışları için kaynakça düzenlemede sık yapılan hatalar maddelerine bakabilirsiniz.

Sık yapılan hatalar

1. **Her yabancı sözcüğü her geçişte italik yazmak:** Sayfa italikle dolar, okur neyin önemli olduğunu ayırt edemez.
2. **Aynı terimi bazen italik bazen tırnakla yazmak:** En yaygın tutarsızlıktır; biçim sözlüğüyle önlenir.
3. **Vurgu için kalın ya da büyük harf kullanmak:** "Bu bulgu ÇOK önemlidir" gibi yazımlar akademik metne uymaz.
4. **Alıntıyı hem tırnak hem italikle göstermek:** Biri yeter; doğrudan alıntı tırnakla gösterilir.
5. **Mesafe koymak için tırnak kullanmak:** Okur bunu ironi olarak okur ve tarafsızlığınızı sorgular.
6. **İstatistik simgelerini düz yazmak:** "p < .05" yerine "*p* < .05" yazılır. Tabloda ve metinde aynı biçimi kullanın.
7. **Kaynakçadaki makale adını tırnağa almak:** Metin içi kuralını kaynakçaya taşımak APA'ya aykırıdır.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- APA Style — Italics
- APA Style — Quotation marks
- APA Style — Headings
- Türk Dil Kurumu — Yazım kuralları ve noktalama işaretleri

Etiketler: #Makale #Tez

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza